

קול צופיך

מרון הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

בלק - תשנ"ט - מאת מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

השיעור לעילוי נשמת :

מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : בלק

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשנ"ט.

דיני סחיטה בשבת

בפעם השלישית שמברך בלעם כועס בלק "ויספיק כפיו" ואומר "והנה ברכת ברך זה שלוש פעמים" מדוע בפעם השניה לא השתיק אותו, לא כעס עליו. נכון שבתלתא הוי חזקה אבל בדבר לא טוב, פסקו הפוסקים שבתרי הוי חזקה. ועוד, אפילו בפעם הראשונה כיצד מצליח בלק להחזיק מעמד ומתאפק ולא מתפרץ כלפי בלעם.

ויש מפרשים ע"ד הגמרא מס' מועד קטן ט, א : שהיו ר' יונתן בן עסמי ור' יהודה בן גרים נפטרין מרשב"י ואמר רשב"י לר' אלעזר בנו לך אליהם שיברכוך שהם אנשים של צורה והלך אליהם וברכוהו - יה"ר שתזרע ולא תקצור, תכניס ולא תוציא, יהא שולחנך מבלבל וכו', ועוד כהנה וכהנה "ברכות". הלך אצל אביו ואמר לו - לא די שלא ברכוני אלא גם ציערוני בדבריהם. שאלו מה אמרו לו ופתר לו את דבריהם כברכה ולא כקללה: תזרע ולא תקצור - תוליד בנים ולא ימותו וכן הלאה.

ושאל הרב בא"ח בן יהידע שם למה ציערו אותו כ"כ? ומשיב שאז היתה שעת דין בשמים על ר"א וע"כ הם "קיללו אותו" כביכול עד שיצטער וישבר את מידת הדין ואז יכול אביו רשב"י לפתור לו הברכות לטובה ואמרו לו דברים לבטל הגזירה עליו ועוד טעמים. וכן גם בבלק. אומר בלק - הבנתי שאתה צריך לברך ע"פ ה' אבל חשבתי שתאמר בצורה נסתרת המתפרשת גם כקללה אבל בסוף ברכת בפירוש: "מברכיך ברוך ואורריך ארור" כ"ד, ט' וע"כ "ברח לך אל מקומך" כ"ד, י"א עיין להחיד"א בפני דוד אות י"א.

פרוש נוסף: בפעם האחרונה נאמר שבלעם "לא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים" כיון שידוע שטוב בעיני ה' לברך את ישראל ולפתע מתחיל לשבח ולהלל עצמו ומיד עובר לשבחן של ישראל - "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" כ"ד, ה'.

ואומרים חז"ל סנהדרין ק"ה, ב' שמברכתו אתה לומד מה ביקש לקלל - "ביקש לומר שלא מה טובו אהליך יעקב. ביקש שלא תשרה עליהם שכינה - משכנותיך ישראל וכו'. שירבו בתי כנסיות ובתי מדרשות. וכששמע בלק ברכה זו שירבו בתי מדרשות וישיבות בישראל וירבו ת"ח ובני ישיבות, הרי זה יכול לרומם את עם ישראל וע"ז הוא לא מתאפק וכועס.

ובמיוחד ע"פ מה שנאמר בזה"ק שתלמיד חכם הוא בבחינת שבת ואם ירבו ת"ח בישראל תתקרב גאולתן של ישראל שיחשב להם כאילו שמרו שתי שבתות.

הוספות לשיעור משבוע שעבר

בשבוע שעבר דברנו על פתיחת קופסאות שימורים וההבדל בין קופסה קטנה וגדולה. ונשאלנו מה דין קופסאות שימורים כגון סרדינים וזיתים שמחובר אליהם פותחן שנפתח במשיכה והבעיה

שלכאורה זה פתח יפה ואסור. אבל זה בעצם נחשב כבר סדוק וזה גם לא פתח כ"כ יפה וחותר את הידיים וכו' וע"כ בזה אין בעיה ובפתיחה הוא לא מתכוון לפתח יפה..

אבל בעיה אחרת יש בפחיות שתיה שמסירים הלשונית ושותים מהפתח שנוצר בזה ודאי עושים פתח יפה כדי שיוכל להניח השפתיים עליו וע"כ אין לשתות מתוך הפחית בשבת אלא אחר שיפתח וירוקן את כל המשקה לתוך כוס.

דיני סוחט בשבת

אומרת המשנה במס' שבת קמ"ג, א : "ספוג - אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו, ואם לא אין מקנחין בו." ואומר רש"י: "אין מקנחין בו - שכשאוחרו נסחט בין אצבעותיו." ולכאורה מה ההבדל אם יש לו בית יד או אין לו והרי בלאו הכי כשלוחצים עליו נסחט? אומר הרמב"ם פכ"ב סט"ו "... ואין מקנחין בספוג א"כ יש לו בית אחיזה שלא יסחוט" משמע מדבריו שכשיש לו בית אחיזה - אינו סוחט. ויותר משמע מדבריו בפירוש המשנה פכ"א מ"ג שכתב:

"הספוג הנזכר כשיש לו בית אחיזה ואוחזין אותו בו אינו מתעצר ולא נסחט וכו' ואפילו ר"ש אוסר להסתפג בו כשאין לו בית אחיזה, לפי שהוא מתעצר ונסחט בהכרח וכל דבר שיהא הכרחי. מודה ר"ש אע"פ שאינו מתכוון וכו' והוא אומרם מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות". הרי משמע מדבריו בצורה מפורשת אם הספוג בלי יד הוא נסחט ואוסר אפילו אליבא דר"ש כי ברור שיסחט. ואם יש לו בית יד הוא "לא מתעצר ולא נסחט" הכיצד ומוכרחים לאמר שהבית יד מונע ממנו אפשרות לשאוב מים או להפליט.

אבל הראב"ד כתב שם שהצרפתים מפרשים כהרמב"ם וכוונתו לדברי רש"י הנ"ל אבל הוא מקשה "שיש לו בית אחיזה מאי הוי? אי אפשר לקינוח בלא סחיטה" וע"כ נדחק לתרץ שכשיש לו בית אחיזה נחשב כמרוקן כלי עם מים ולא כסוחט. אמנם כפי מה שהבנו ברמב"ם אין פירושו כרש"י ולשטתו אכן אין חילוק בין סחיטה ביד או ע"י בית אחיזה אלא שכשיש בית אחיזה אינו סוחט כלל! ואילו מג"א ס"ק י"ט מבין שרש"י כמו הרמב"ם.

אם כן, לכאורה ישנה כאן מחלוקת במציאות לרמב"ם - ע"י בית אחיזה אין סחיטה ולראב"ד יש סחיטה והוא מסתמך על הגמרא שבהכרח יסחט.

ואומרת הגמרא שם שאיסור הקינוח בספוג אם סוחט הוא לכו"ע ואפילו לר' שמעון משום שדבר זה הוא פסיק רישיה ומודה ר"ש בפסיק רישיה שאסור.

וא"כ, לדורנו לכאורה אין שום נפ"מ כיון שהמציאות מורה שכל הספוגים בכל אופן נסחטים וע"כ אסור! ובכל זאת הרי השו"ע הזכיר הלכה זו סימן ש"כ ס"ז ואולי הכוונה דווקא לספוג מאותה תקופה שהיה מין גידולים או מגידולי קרקע והיה שונה מספוגים שלנו או שהבית יד היה מסוג מיוחד המונע סחיטה.

קושיות ה"מגן אברהם"

המג"א ש"כ ס"ק י"ט הקשה עפ"י הגמרא מ"א שאוסרת לפרוס בגד כלשהו על חבית של יין או מים כיון שמקפיד עליו בשרייתו ובא לסחטו אבל בגד המיועד לכך מותר כיון שאינו מקפיד עליו. ונפסק להלכה בסעיף ט"ו ולכאורה גם ספוג עשוי לכך ואינו מקפיד על שרייתו ומדוע אסור כשאין בית אחיזה?

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

בלק - תשנ"ט - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ואין סוחטין אותן ואומר הרב כה"ח שגם במגבת עבה יחליף צדדים שלא יתמלא מים ויבא לידי סחיטה ש"ב ס"ק ע"ה .

מקרה נוסף הוא כשאדם רוצה למזוג מים רותחים ממיחם כלי ראשון על כוס שיש בה טיפות משקה וחושש לבישולן. יש אומרים - שמותר לקחת מגבת ולנגב הכוס היטב ואין בזה חשש סחיטה כיוון שזה דרך לכלוך אבל באמת פסק השו"ע בסימן ש"ב ס"י"ב אסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין במפה משום דאתו לידי סחיטה וע"כ רק ינער את הכוס ודיו ויוכל למזוג אח"כ מים חמים לתוכה. אבל כלי רחב קנקן וכדומה שאין חשש לסחיטה יכול לנגב בעדינות ועיין למג"א שם ס"ק כ"ז שהביא שתי סיבות לאיסור נגוב הכוס ומש"ב וכה"ח שם .

לסיכום

ישנם ספוגים שונים, ורשתות לניקוי כלים, בכל סוגי הסקוציים, ה"ליפות" ורשתות פלסטיק - בכלם אסור להשתמש בשבת. יש מהן שאסורות מדאורייתא, ויש שאסורות מדרבנן, והכלל הוא: כל רשת וספוגית מכל הסוגים בד, ברזל, פלסטיק אם נשאר בהן מים לאחר שמרטיבים אותם ובסחיטה זבים מים - אף על פי שזה מבין חוטי פלסטיק אסור להשתמש בהן בשבת כי זה כמו שער שהוא קשה ולמרות הכל אסור לסחוט שער.

יש מברשות שהשערות שלהן אינן צפופות מדי, והן עשויות מסיבי פלסטיק ויש להם ידית בית אחיזה, בהם בלבד מותר להשתמש כמו בית אחיזה של הספוג שכתב הרמב"ם בפכ"ב הטי"ו וגם לפי הראב"ד מותר כיון שיש מרחק בין השערות או שיקח שקית ניילון, ישים על ידו עם סבון ו"ייסבן" את הכלים סבון נוזלי .

והנשים לא תקפדנה אם ישארו כלים או שהניקוי לא יהיו בדיוק כפי שהן רגילות לנקות בימות החול, ולכן ישימו אמה בצלחת, יטבילו את מברשת או תשמש בניילון או בכפפות ניילון. ואגב, היצר הרע אומר לאדם לא לקנות דברים מיוחדים לשבת משום קמצנות, וזו עצת היצר ואין להקשיב לו. וכן יצר הרע נותן בלב בני אדם שיזהרו "בניקוי לכבוד שבת" לא תאבה לו ולא תשמע בקולו.

מפיות נייר

במפיות נייר רגילות אין בעיה לנגב את הידיים או לנגב מים שנשפכו על שולחן - כיון שאין אדם לוקח את הנייר, מנגב סוחט ומשתמש שנית. כי בדרך כלל אדם שמתמש במגבות נייר משתמש בהן חד-פעמית וזורק אותן, לא סוחט ולא צריך למימו. אולם, היום יש מפיות נייר עבות ביותר שמתמשין בהן כמה פעמים - מפות כאלו יש להם גדר של בד לענין סחיטה, ואסור לנגב בהן מים שעל גבי השולחן.

ובכלל לפי השולחן ערוך קס"ב ב' לפני נגוב ידיים יש לשפשף וכלשונו "הנוטל ידיו צריך לשפשף זו בזו" ולפי הקבלה משפשפין ג' פעמים ובשבת גם לפי השו"ע יעשה כן.

ולדעתנו, כאשר אדם נמצא במקום ציבורי, בית כנסת וכדומה ויש שם מגבוני נייר חייב לשפשף ולנער ידיו היטב כדי שלא ישתמש בהרבה נייר שחלילה יש בזה כעין גזל וצריך לחוס על כספי ציבור או כספי מישהו אחר.

אבל לפי ההסבר שהסברנו לעיל בספוג יש וודאי סחיטה מה שאין כן בבגד לכיסוי לא וודאי שירטב ולא אכפת לי משרייתו. ועוד מקשה המג"א על לשון השו"ע שמהגמרא משמע שר"ש מודה בפסיק רישיה וזה סוחט ממש ולא גזירה משום סחיטה. ובלשון שו"ע כתוב "גזירה שמה יסחוט". ובאמת בביאור הגר"א הגיה וכתב שזה טעות סופר וצריך לומר "אין מקנחין בו.... משום סחיטה" ועיין כה"ח שם סי' ש"כ ס"ק צ"ג מה שמתרץ שתי קושיות של המג"א הנ"ל .

ספוגים של ימינו

היום ישנם כמה ספוגים: יש ספוג ממש שמתמלא מים ונסחט, יש ספוג מגומי וגם הוא נסחט ויש ספוג רשת מפלסטיק. יש אומרים שמותר להשתמש בשבת בספוג הרשת מפלסטיק כיוון שדינו כשער שאין בו סחיטה. ואומר הב"ח פקודי ח' : "השיער אין בסחיטתו איסור מן התורה מפני שהשיער קשה ואינו בולע מים בתוכו אך סחיטת שיער איסור מדברי סופרים והטובל בשבת בין איש בין אשה לא יסחטו השערות שלהם אלא יביאו מטפחת גדולה המיוחדת לניגוב המגבת ויתנגבו בה ויקנחו בה פניהם וראשם ואע"ג דע"י הקינוח נסחט השיער הווי סחיטה כלאחר יד וכיוון דסחיטת שיער דרבנן התירו בכהאי גוונא דאי אפשר... ועם כל זה לא יקנח בכח אלא בנחות...".

ואותו הדין ממש בספוג הרשת. הסיבים הם קשים ואינם בולעים מים אבל יש מים בין הסיבים כדין שיער וא"כ מדאורייתא באמת אין איסור לסחוט אותו אבל מדרבנן אסור. וע"כ ספוג רשת כזה - אסור.

מלבן וייבוש:

הבית יוסף מביא בשם רבינו תם שישנם שני סוגי סחיטה. סוחט אחד חייב משום מלבן והיינו "דווקא בבגד המתלבן ובמשקין המלבנים". וסוחט שני חייב משום דש וזה בכל המשקים ובלבד שצריך למשקין הנסחטים. ולשיתנו אם יש סחיטה שאין בה לא זה ולא זה - מותר. אבל ר"י הזקן חולק וסובר שאף שאיסור דאורייתא ליכא מכל מקום בכל סחיטה יש איסור דרבנן לפחות ואין הבדל למעשה ועיין ביאור להלכה סי' ש"כ .

והנפ"מ כגון שסוחט בגד מיין אדום שנשרה בו ואינו צריך לייך - לדעת ר"ת וסיעתו מותר כיוון שאין בו משום מלבן ולא משום דש ולדעת ר"י וסיעתו אסור מדרבנן ועיין בכה"ח שם ס"ק ק"ו . השו"ע בסעיף י"ח מביא כלל קבוע: פסיק רישיה דלא ניחא ליה. דהיינו שידוע ודאי שתיעשה המלאכה אבל אינו חפץ בה כלל. דעת הערוך ורבינו ירוחם וסיעתם שפס"ר דלא ניחא ליה מותר אפילו מדרבנן ודעת ר"י ורא"ש והמרדכי וכו' שמכל מקום יש איסור דרבנן.

וכתבו האחרונים שדעת השו"ע לפסוק כדעה שניה שבפס"ר דלא ניחא ליה יש איסור דרבנן וכ"כ במשנה ברורה ובה"ל. ויוצא מכאן שאם אוכל על מפת ניילון ורוצה לנקותה ע"י טיפת מים וסמרטוט אסור. אעפ"י שזו רק טיפה אבל אצלו היא חשובה ולכן אסור. וכן מובא בשו"ע ש"ב, י' : "הרוחץ ידו - טוב לנגבם בכח זו בזו ולהסיר מהם המים כפי יכולתו קודם שיקנחם במפה."

וי"א שזה רק במגבות של הדור הקודם שהן דקה מן הדקה ואחרי פעם פעמיים מתמלאות מים ויבא לסחוט אבל היום המגבות עבות

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבַּ מְרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בלק - תשנ"ט - מאת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מְרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

ניקוי ידיו במפה

כתב השולחן ערוך ש"ב י"א : "מי שנתלכלכה ידו בטיט מקנחה בזנב הסוס ובזנב הפרה ובמפה הקשה העשויה לאחוזה בה קוצים אבל לא במפה שמקנחים בה ידיים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לכבס המפה". ולכן אדם שנתלכלכו ידיו באוכל, בטיט או בשאר כללכוכים ישטוף את ידיו וישפשפם - ואח"כ ינגב במפה.

שרייתו זה הוא כיבוסו

מנחות צ"ד ע"ב המשנה שבת קמ"ב: אמרה: "היתה עליו - על הכר - לשלשת דבר מיאוס כגון רוק או צואה מקנחה בסמרטוט. היתה של עור - נותנין עליה מים עד שתכלה". מי שיש לו לכלוך על בגדו, או מפה איננו יכול לנקות במים אלא לקנח בסמרטוט יבש.

והטעם כדברי רש"י "מקנחה בסמרטוט - ולא יתן עליה מים דסתם כר של בגד הוא, ובגד שרייתו במים הוא כיבוסו". אבל כר של עור, מותר לתת עליו מים אך לא לכבס ממש. ועל כן כאשר יש לאדם לכלוך על החולצה מקנח במפה יבשה ובנחת כמבואר בשולחן ערוך ש"ב ט' "בגד שיש עליו לכלוך אסור אפילו לשכשכו דזהו כיבוסו אלא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק פן יסחוט".

והבא"ח ויחי י"ז מסביר שאולי יש מים על הבגד ואם יקנח בכח יבוא לידי סחיטה.

בגד שנוקה בשבת נאסר?

אוכל שבושל בשבת במזיד נאסר למבשל עולמית כמבואר בשולחן ערוך ש"א א' מה הדין לגבי בגד שנוקה בשבת במזיד? הבן איש חי ויחי י"ט כתב שבגד שכובס או נוקה בשבת אפילו אם היה לכלוך קטן ונקחה בקצת מים אסור להשתמש בו עולמית אם עשה זאת במזיד, אך יוכל ללכלך את הבגד ביום חול ולנקותו ואז יוכל ללבושו ואם עשה בשוגג אסור לו ולאחרים עד מוצש"ק. אך ברב פעלים ח"ג ט"ז החמיר ואסר את הבגד עולמית ולמעשה מי שניקה בגד בשבת בשוגג, יש לו להקל לו ללכלך את הבגד ביום חול ולכבס אותו ואז יוכל להשתמש בו. וביום שבת צריך לפשוט את הבגד אפילו כבס רק כתם בלבד ולא כל הבגד. נשים לב! לכלוך קטן שנדבק בשבת ונוקה בשבת יכול לגרום שלא תוכל להשתמש בחליפה זו לעולם!

ניקוי מפת ניילון

אם יש על השולחן מפת ניילון שהתלכלכה ואתה רוצה להשתמש בה שוב מותר לשים אותה מתחת ברז מים ולשטוף אותה, אבל אסור לשפשף את המפה ולנקותה אעפ"י שניילון אינו בולע מים, כי זה כמו בגד עור ששם עליו מים בלבד וכדברי רש"י על המשנה קמב:

הליכה לדבר מצוה וצריך לעבור במים

בגמרא יומא עז: נאמר "ההולך להקביל פני רבו או פני אביו או פני מי שגדול הימנו עובר עד צוארו במים ואינו חושש". ועוד אופנים שמותר להכנס למים ביום שבת.

שאלו התוס' שבת קי"א. ד"ה "האי מסוכרייתא" הרי נאמר במפורש שאסור לנקות דם שנפל על בגד של כהן וגם לא להשרות כי שרייתו זהו כיבודו זבחים צד: ומדוע מותר ללכת במקום מים? ותירץ שבמקום מצוה מותר, או שהיו אלו בגדים שאין בהם שרייתו כמו בגד עור או חליפת ניילון שבימינו שיש לאנשי בטחון או לעובדים בכבישים וכדומה ותירוץ נוסף שזה לא דרך כיבוס אלא

דרך לכלוך שעובר במים ולכן זה מותר.

ולדעתנו יש תירוץ נוסף, כי אדם שהולך ברחוב ונפל למים, או ירדו עליו גשמים אין דרכו לסחוט את בגדיו כשהוא ברחוב ועל כן במקום שלא רגילים לסחוט - אין חשש סחיטה ולכן לדבר מצוה התיירו.

וכבר הזכרנו את דברי השו"ע ש"ב ט' ששריית בגד זהו כיבוסו. אמנם הרמ"א הביא דעה שבגד שהוא נקי ואין עליו לכלוך מותר ללכת עליו מעט מים שאין בזה כיבוס כיון שהבגד נקי, ולא יבוא לידי סחיטה כיון ששם מעט מים אך כתב עצמו "ויש אוסרים בכל ענין". והמשנה ברורה כתב שם שיש לחוש לדעה זו להחמיר בשל תורה.

דעת השולחן ערוך

ברור הדבר שלדעת השולחן ערוך אנו אוסרים השריית בגד במים אפילו כשהבגד נקי משום שרייתו זה הוא כיבוסו - שנאמר לא רק כשהבגד מלוכלך אלא גם כאשר הבגד נקי.

לראיה, כתב השולחן ערוך של"ד כ"ד בדין גרם כיבוי, בטלית שאחז בה האור: "יש אומרים שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיגיע להם ויש אומרים שמותר לעשות כן בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוס. ויש מתירים אפילו במים ודברי סברא שנית נראים".

והסיבה היא משום ששרייתו זה הוא כיבוסו. כלומר, כאשר רוצה להציל בגד משריפה לא יכול לשפוך מים על הצד שלא הגיעה אליו האש, גם כשהבגד נקי מפני ששרייתו זהו הוא כיבוסו המשנב"ר בבה"ל ש"ב סעיף ט' הביא הוכחה זו.

אם כן, אין להרטיב בגד נקי, ועל אחת כמה וכמה בגד שאינו נקי. לכן הבן איש חי ויחי י"ט כתב שגם כאשר נתלכלך הבגד רק מקצת ממנו ואדם כיבס וניקה את המקצת - אסור לו להשתמש בבגד זה.

עלים שנדבקו על ידי הרוח

אדם שהלך ברחוב בשבת והרוח העיפה "והדביקה" לו עלה על הבגד, עלה זה הוא ספק נולד כי אינך יודע אם הוא נתלש מהעץ לפני שבת או בשבת עצמה, והוא אסור משום מוקצה וגם ספק נולד אסור לטלטלו.

וכן אדם שהלך על דשא בשבת - ומותר ללכת על דשא כמבואר בשו"ע שלי"ג "ומותר לילך ע"ג עשבים בין לחם בין יבשים כיון שאינו מתכווין לתלוש" או ישב על דשא ונדבקו לו בבגדיו עלים - אסור לגעת בהם בידי.

מה יעשה? ינער את הבגד והם יפלו מאליהם, ואם לא יצליח להוריד ע"י נייעור גופו, ישאיר את העלה על הבגד.

וביותר יש להזהר בניקוי כל לכלוך כל שהוא בשבת. ואם יאמר אדם הרי יש דעות מקלות בענין שרייתו זה הוא כיבוסו זה דווקא בבגדים נקיים אבל בבגד מלוכלך לכולי עלמא שרייתו זה הוא כיבוסו.

ומכאן שאין שום פוסק המתיר בשבת לנקות במים כתם כלשהו גם לא כשהכתם קטן וגם לא כשמשתמש במעט מים אם מעט מים זה לא כלום - מדוע הוא משתמש במים ולא מקנח במפה יבשה? סימן שזה משהו!

מגבת שנפלה לכיון

כתב מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

ובכה"ח רס"ח הביא משם מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי ש"א מ"ו "בגדים השרויים במים - אסור לנגבם סמוך לאש - הגה ואסור לטלטלם שמא יבוא לידי סחיטה".

קול צופיך

מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בלק - תשנ"ט - מאת מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

א. בדין מעקה

שאלה: האם חובת עשיית מעקב לגג הבית חלה על בעל הבית בלבד או שזה כמו במזוזה שהחובה היא על הדר?
תשובה: כתוב בתורה "ועשית מעקה לגגך" וחובת מעקה היא לא רק לגג אלא גם לחלונות במקרה שיש לילדים גישה אליהם. עיין בשו"ע חו"מ סי' תכ"ז. יש מי שאומר שמזוזה היא חובת הדר ואילו מעקה זה חובת בעה"ב, אך כיון שכתוב ולא תשים דמים בביתך אז הדייר צריך לדאוג שזה יעשה ויכול לתבוע מבעה"ב את הכסף. עיין בשו"ע חו"מ סי' שיי"ד. וחובת בעה"ב היא בסורגים פשוטים ואם הוא רוצה לשים סורגים יקרים על הדייר לשלם את ההפרש בין היקר לפשוט כשעוזב את הדירה.

ב. התרת נדרים

שאלה: אשה שקבלה על עצמה לקרוא כל יום את כל ספר התהילים ולאחר זמן רואה שאינה עומדת בנידירה האם בהתרת נדרים שועשים בערב ר"ה בביהכנ"ס הותר נדרה או שהיא חייבת לילך לחכם שיתיר לך את נדרה?

תשובה:

א. דבר מצוה לא מתירים אלא במקרים מיוחדים.

ב. ההתרה שועשים בערב ר"ה וערב יוה"כ זה על נדרים שאדם לא זוכר אבל נדרים שאדם עשה והוא זוכר, בזה לא מועיל.

ג. אדם שנדר ובא לרב שיתיר לו צריך לפרט לרב את הנדר ולהסביר מדוע רוצה להתיר כגון במקרה שלנו - אם האשה טוענת שאין לה זמן, הרב ישאל אותה כמה זמן פנוי יש לה במשך היום, ואם תטען שהקריאה שלה מאוד איטית או שמאז הנדר השתנה אצלה משהו שמעכב אותה מלקיים את נדרה אז הרב יוכל להתיר לה עם עוד שניים ומספיק שאחד מהם ידע את פירוט הנדר.

"שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" וכל אשה צריכה מאוד להזהר בזה ולפני שתקבל עליה לקרוא תהילים תאמר בלי נדר שאם תעשה זאת ג' פעמים זה כמו שקיבלה עליה נדר.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

איש חי ויחי די' וראה במגן אברהם ש"א נ"ח.

בימינו, אדם שתפול לו מגבת לכיור, זה לא מעשי שיקרא לעשרה שכנים להרים אותה. לכן, ישאירו את המגבת בכיור ויזהירו את בני הבית שלא לפתוח את ברז המים ולא להשתמש בכיור זה. אולם אם נשאר חלק מהמגבת שלא נרטב ירים אותה הבעדינות ויזהר שלא לסחוט, וישים בפינה מוצנעת.

פצע

מי שיש לו פצע באצבעו, לא יכול לשים בשבת דיו או משחה, ואם יש לו דם באצבע - לא יכול לשים בד או תחבושת שהרי צובע אותה וראה בשו"ע ש"כ כ"ב.

ועל כן ישטוף את האצבע במים, ואח"כ יעטוף בתחבושת ולא משנה אם אח"כ יזוב דם מאליו או שינגב בנייר, וכבר אמרנו שבנייר אין סחיטה ואין צביעה בנייר כזה של מפית נייר, ומה גם שאפשר לסמוך בזה על הרדב"ז להקל הרדב"ז בסי' קל"א. אבל מי שנפצע בעורק - זו סכנת נפשות ויעשה כל מה שצריך לעשות כדי להתרפא גם ביום שבת!!

הרטבת מגבת על השיש

יש אנשים שרוצים לשים את הכלים ששטפו בשבת על מגבת, וזה אסור משתי סיבות: א. משום שרייתו זה הוא כיבוסו. ב. משום שיטלטלו אח"כ את המגבת ויבוא לידי סחיטה וגם הוא מבטל כלי מהיכנו.

ועל כן כאשר שטפת כלים בשבת תשים אותם על מתקן פלסטי שיזוב המים, ואחר כך תנגב את המים במגבת הפלסטית המיועדת לכך. ובשום פנים ואופן לא לשים כוסות וצלחות שטופות על מגבת בשבת!

סיכום:

יש להזהר מאוד בהלכות שבת, בהלכות כיבוס, נקוי ושריית בגדים. יש לזכור:

- * בגד עור, מפת ניילון שהתלכלכו - מותר לשפוך עליהם מים אך אסור לשפשפם.
- * מי שיש לו לכלוך שנדבק במפה או בגד - יקנח בנחת במפה יבשה ולא בסמרטוט רטוב.
- * אסור לשים אפילו טיפת מים על לכלוך כדי לנקותו בשבת.
- * אסור לנקות שולחן שנשפך עליו משקה במגבת, מפה, אלא ינגב במגב פלסטי או במפיות נייר.
- * מפיות נייר עבות שמשתמשים בהם כמה פעמים - אסור לנגב בהן שולחן רטוב.
- * אין לנגב כוסות.
- * מותר לנקות צלחות בליל שבת או ביום שבת בבוקר ולא אחרי סעודה שלישית. ויש לנקות ע"י סבון נוזלי ובמברשת עם סיבי ניילון וידית או בכפפה פלסטיק או בשקית פלסטיק שנתלשה מערב שבת מהגליל.
- * מי ששטף ידיו - ינגבם לאחר שניער את ידיו ושפשפם ג' פעמים!
- * כאשר ידיו התלכלכו, ישטוף אותן תחילה ואחר כך ינגב במים ולא יצבע את המפה באוכל או בכלוך שבידיו.
- * טוב לשים מגבת עבה ליד הכיור כדי לנגב את הידים ולא מגבת דקה, ובמטפחת דקה אין לנגב ידיים כיון שיבאו לידי סחיטה.
- * אין לנגב ידיים במטפחת בשבת או בקצה הבגד שמא יסחוט. תשובות לשואלים

